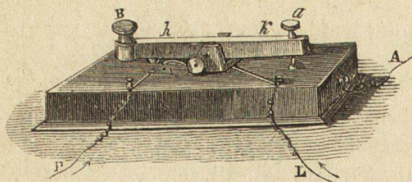

Ключъ-тъ са съставлява отъ пиринченъ лостъ h k, кой-то са клати около остъ o. Една пѣргава вилушка държи винаги издигната опашка-та му B, а другия край а са

Фиг. 2.

опира у върха на тель-тъ A, кой-то е скопчанъ съ дългий тель. Ако натиснемъ край-тъ B, то той ще са досегне съ край-тъ на тель-тъ P, или все едно, съ тока, кой-то по тель-тъ P излиза изъ батерия-та. До дѣто това тѣй скопчено трае, до тогава шилце-то прави черта на хартияна-та ивица (вижъ фигура 3 шилце x); ако само натиснемъ (чукнемъ) опашка B, тя са досегне до край-тъ на тель P, и шилце-то прави само точки. Единия полюсъ на местната батерия е съединенъ съ ключа по тель-тъ P, другия пѣкъ полюсъ по тель-тъ A; по тель-тъ L върви тока отъ една-та въ друга-та станция.

На тия свойства са основава система-та на електрически-тѣ телеграфи, кой-то сѣ и до днешний день най-много распространени на повече-то места въ Европа. — Дума-та ни е за записователния Морсовъ телеграфъ.

За да можемъ по-ясно да разберемъ всичко-та основа на тия електромагнетически телеграфи, нека сравнимъ тѣхно-то дѣйствие съ друго явление всеѣкому познато, кое-то става отъ свѣтлина-та. Да си прѣдставимъ сега една колко-то е възможно дълга и сѣвѣмъ тѣмнѣ стая, коя-то да има отъ кѣмъ истокъ единъ прозорець, затворенъ съ капакъ тѣй добръ, що-то да не може ни една слѣнчева луча да прѣмине вътрѣ. Нека влѣземъ сега вътрѣ и да пробиемъ на срѣдъ капака двѣ дупчици една по-малка, друга по-голѣма, но да бѣдѣтъ близичко една до друга, що-то да можемъ и двѣ-тѣ съ единъ прѣстъ да затулимъ. Като изгрѣе слѣнце-то да отворимъ една-та или и двѣ-тѣ дупчици изведнажъ; що мислите, че ще видимъ на отерѣщна-та стѣна? — Въ сѣщия мигъ ще видимъ тамъ едно или двѣ свѣтли кръгчета. Въ това явление са неизмѣнява нищо, ако срѣщна-та стѣна да е и много мили отъ прозореца далечъ; нужно е само до тая стѣна близо да стои единъ наблюдатель, кой-то да гледа, какъ са кръстосано обявяватъ и изгубватъ тия кръгчета. Отъ разнообразно-то кръстосвание на тия два свѣтли знака въ опрѣделено время, можемъ твѣрдѣ лесно да си нарѣдимъ цѣла азбука и цѣли прѣдложения. И тѣй ето,